

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри маркетингу

Протокол № 1 від 01.09.2025 р.

ДОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи
Каріна НЕМАШКАЛО

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань
Спеціальність
Освітній рівень
Освітня програма

**D "Бізнес, адміністрування та право"
D5 "Маркетинг"
другий (магістерський)
Маркетинг**

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

**обов'язкова
українська**

Розробник:
д.е.н., професор

Людмила ГРИНЕВИЧ

Завідувач кафедри
маркетингу

Людмила ГРИНЕВИЧ

Гарант програми

Марина УС

ВСТУП

Наукові дослідження сьогодні відіграють вирішальну роль у забезпеченні інноваційного розвитку суспільства, формуванні конкурентоспроможних технологій та підвищенні ефективності управлінських рішень. В умовах глобалізації та цифрової трансформації саме методично обґрунтовані підходи дозволяють мінімізувати ризики, пов'язані з упровадженням нових ідей, забезпечити достовірність отриманих результатів та інтегрувати їх у міжнародний науковий простір. Високий рівень дослідницької та аналітичної підготовки фахівців стає ключовим чинником успішної реалізації інноваційних проєктів, сприяє розвитку міждисциплінарних зв'язків і створює передумови для формування якісних наукових продуктів, що відповідають потребам економіки та суспільства.

Метою викладання є формування у здобувачів освіти системного уявлення про принципи, методи та інструменти наукового пізнання, розвиток навичок самостійної дослідницької діяльності, критичного мислення та здатності до обґрунтування отриманих результатів відповідно до вимог академічної спільноти..

Завданнями навчальної дисципліни є:

формування навичок постановки наукової проблеми, визначення об'єкта, предмета та мети дослідження;

опанування сучасних методів збору, аналізу та інтерпретації наукової інформації;

розвиток умінь застосовувати міждисциплінарні підходи у дослідницькій діяльності;

набуття практичних навичок підготовки наукових текстів, оформлення результатів та їхньої презентації;

виховання культури академічної доброчесності та відповідальності за достовірність наукових висновків.

Об'єктом вивчення дисципліни є процес наукового пізнання та організація дослідницької діяльності.

Предметом навчальної дисципліни є закономірності, принципи та методи організації наукового пошуку, процеси формування та перевірки наукових гіпотез, методичні підходи до збору й аналізу даних.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
ПРН 1	СК 2, СК 9
ПРН 2	СК 9
ПРН 3	ЗК 6
ПРН 5	ЗК 6
ПРН 8	ЗК 2
ПРН 15	ЗК 6, СК 2

де, ЗК 2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК2. Здатність коректно інтерпретувати результати останніх теоретичних досліджень у сфері маркетингу та практики їх застосування.

СК9. Здатність здійснювати на належному рівні теоретичні та прикладні дослідження у сфері маркетингу.

ПРН1. Знати і вміти застосовувати у практичній діяльності сучасні принципи, теорії, методи і практичні прийоми маркетингу.

ПРН2. Вміти адаптовувати і застосовувати нові досягнення в теорії та практиці маркетингу для досягнення конкретних цілей і вирішення задач ринкового суб'єкта.

ПРН3. Планувати і здійснювати власні дослідження у сфері маркетингу, аналізувати його результати і обґрунтовувати ухвалення ефективних маркетингових рішень в умовах невизначеності.

ПРН5. Презентувати та обговорювати результати наукових і прикладних досліджень, маркетингових проєктів державною та іноземною мовами.

ПРН8. Використовувати методи міжособистісної комунікації в ході вирішення колективних задач, ведення переговорів, наукових дискусій у сфері маркетингу.

ПРН15. Збирати необхідні дані з різних джерел, обробляти і аналізувати їх результати із застосуванням сучасних методів та спеціалізованого програмного забезпечення.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Наука та методологія сучасних досліджень

Тема 1. Розуміння науки в сучасному світі.

1.1. Поняття науки, її цілі та функції.

Наука - це особлива форма суспільної діяльності, спрямована на отримання та систематизацію знань про світ. Її головна мета полягає у пізнанні явищ, поясненні їхньої природи та прогнозуванні розвитку, а також у практичному застосуванні результатів досліджень. Основні функції науки охоплюють когнітивну (накопичення знань), пояснювальну (розкриття закономірностей), прогностичну (передбачення змін), практичну (використання знань у виробництві й технологіях) та культурно-освітню (формування світогляду й інтелектуального потенціалу суспільства).

1.2. Виникнення та еволюція науки

Наука виникла як результат прагнення людини пояснити навколишній світ і систематизувати знання про нього. Її зародження пов'язане з міфологічними та релігійними уявленнями, які поступово трансформувалися у філософські роздуми та перші спроби раціонального пояснення явищ. Подальший розвиток науки відбувався через формування окремих галузей знань, появу експериментальних методів та становлення наукових інституцій. Еволюція науки охоплює періоди античності, середньовіччя, епохи Відродження та Нового часу, коли відбувся перехід до систематичних досліджень і формування сучасної наукової картини світу. Сьогодні наука розвивається як глобальна система, що інтегрує різні дисципліни та використовує новітні технології для розширення меж пізнання.

1.3. Класифікації наук.

Класифікація наук ґрунтується на предметі дослідження, методах пізнання та практичному застосуванні результатів. Традиційно виділяють природничі науки, що вивчають явища природи; суспільні науки, спрямовані на аналіз соціальних процесів; та технічні науки, які забезпечують створення й удосконалення технологій. Окремо розглядають гуманітарні дисципліни, що досліджують культуру, мову та мистецтво. Сучасні підходи до класифікації враховують міждисциплінарність та інтеграцію знань, що призводить до появи нових галузей, таких як біоінформатика, когнітивні науки чи екологія. Таким чином, класифікація наук відображає не лише їхню внутрішню структуру, але й динаміку розвитку та взаємозв'язок із суспільними потребами.

1.4. Міждисциплінарні наукові дослідження.

Міждисциплінарні дослідження виникають як відповідь на складність сучасних проблем, які неможливо вирішити в межах однієї науки. Їхня сутність полягає у поєднанні методів і знань з різних галузей для створення нових підходів та рішень. Прикладом є дослідження у сфері біотехнологій, де інтегруються біологія, хімія та інженерія, або соціальні та економічні проекти, що поєднують аналіз суспільних процесів із математичним моделюванням. Міждисциплінарність сприяє інноваціям, розширює горизонти пізнання та забезпечує практичну значущість науки для вирішення глобальних викликів. Вона стає ключовим напрямом сучасного наукового розвитку, формуючи нові парадигми та підходи до дослідження складних систем

Тема 2. Методологія та методика наукової роботи.

2.1. Методологія наукових досліджень.

Методологія науки визначається як система принципів, підходів і способів організації дослідницької діяльності, що забезпечує отримання достовірних і обґрунтованих результатів. Вона охоплює як загальнофілософські засади пізнання, так і конкретні методи, що застосовуються у різних галузях знань. Методологія формує логіку дослідження, визначає його етапи, інструменти та критерії оцінки, а також забезпечує узгодженість між теоретичними положеннями та практичними результатами.

2.2. Структура наукового дослідження

Наукове дослідження має чітку внутрішню структуру, яка включає постановку проблеми, визначення мети та завдань, формулювання гіпотез, вибір методів, проведення експериментів чи спостережень, аналіз отриманих даних та формулювання висновків. Важливим елементом є обґрунтування актуальності теми та її зв'язку з попередніми дослідженнями. Завершальним етапом виступає представлення результатів у формі наукових публікацій, доповідей чи практичних рекомендацій.

2.3. Методи наукового дослідження

Методи науки поділяються на загальнонаукові та спеціальні. До загальнонаукових належать аналіз і синтез, індукція та дедукція, моделювання, систематизація та узагальнення. Спеціальні методи визначаються специфікою окремих дисциплін і включають експеримент, статистичні розрахунки,

математичне моделювання, соціологічні опитування чи контент-аналіз. Використання методів забезпечує об'єктивність дослідження, дозволяє перевіряти гіпотези та формувати нові знання.

2.4. Системний підхід у науковому пізнанні

Системний підхід розглядає об'єкти дослідження як цілісні утворення, що складаються з взаємопов'язаних елементів. Він дозволяє виявляти структуру, функції та взаємодію компонентів, а також аналізувати їх у контексті зовнішнього середовища. Такий підхід сприяє комплексному розумінню складних явищ, інтеграції знань з різних дисциплін та формуванню більш точних моделей реальності. У сучасній науці системний підхід є ключовим інструментом для дослідження багаторівневих процесів і розробки практичних рішень.

Тема 3. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.

3.1. Пошук наукової інформації.

Пошук наукової інформації є ключовим етапом дослідницької діяльності, що забезпечує доступ до актуальних знань та результатів попередніх досліджень. Він здійснюється через бібліотечні каталоги, електронні ресурси, наукові журнали та спеціалізовані бази даних. Важливим завданням є відбір достовірних джерел, перевірка їхньої наукової цінності та відповідності темі дослідження. Ефективний пошук дозволяє сформувати теоретичну основу роботи та визначити напрями подальшого аналізу.

3.2. Міжнародні бази наукових публікацій.

Міжнародні бази даних, такі як Scopus, Web of Science, PubMed чи IEEE Xplore, забезпечують глобальний доступ до наукових статей, монографій та матеріалів конференцій. Вони виконують функцію систематизації знань, дозволяють відстежувати цитованість авторів і публікацій, а також формують рейтинги наукових журналів. Використання таких ресурсів сприяє інтеграції національної науки у світовий простір, забезпечує прозорість результатів та підвищує якість досліджень.

3.3. Обробка наукової інформації.

Обробка наукової інформації передбачає її систематизацію, аналіз та узагальнення для формування нових знань. Вона включає критичне опрацювання джерел, виділення ключових положень, порівняння різних точок зору та інтеграцію даних у власну концепцію дослідження. Сучасні технології дозволяють використовувати програмне забезпечення для аналізу текстів, статистичних даних та візуалізації результатів, що значно підвищує ефективність наукової роботи.

3.4. Законодавче забезпечення наукової та науково-технічної діяльності в Україні.

Законодавче регулювання науки в Україні визначає правові засади організації та фінансування досліджень, захисту інтелектуальної власності та інтеграції у міжнародний науковий простір. Основними документами є Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність», а також нормативні акти, що регулюють діяльність наукових установ, порядок атестації кадрів та фінансування інноваційних проектів. Законодавче забезпечення спрямоване на

підтримку розвитку науки, створення умов для її ефективного функціонування та підвищення конкурентоспроможності українських досліджень на світовому рівні.

Тема 4. Самостійна робота здобувача в системі студентоцентрованого підходу

4.1. Студентоцентрований підхід в освітньому процесі

Студентоцентрований підхід розглядає здобувача освіти як активного учасника навчального процесу, орієнтуючись на його потреби, інтереси та індивідуальні особливості. Він передбачає перехід від традиційної моделі передачі знань до створення умов для самостійного пошуку, критичного мислення та творчої діяльності. Такий підхід сприяє формуванню відповідальності за власне навчання, розвитку навичок співпраці та інтеграції здобувачів у сучасний освітній простір.

4.2. Науково-дослідна робота здобувачів

Науково-дослідна діяльність здобувачів є важливим елементом освітнього процесу, що забезпечує формування навичок самостійного пізнання та практичного застосування знань. Вона включає участь у наукових гуртках, конференціях, конкурсах, виконання курсових та дипломних робіт, а також залучення до проєктів викладачів і наукових установ. Така діяльність сприяє розвитку дослідницької культури, формуванню критичного мислення та підготовці здобувачів до професійної та академічної кар'єри.

4.3. Тайм-менеджмент здобувача

Тайм-менеджмент у навчанні означає раціональне планування та використання часу для досягнення освітніх і наукових цілей. Він передбачає визначення пріоритетів, складання графіків роботи, баланс між навчанням, дослідженнями та особистим життям. Ефективне управління часом допомагає здобувачам уникати перевантаження, підвищує продуктивність та сприяє формуванню навичок самоорганізації, що є необхідними для успішної професійної діяльності в майбутньому.

Змістовий модуль 2. Наукова комунікація, інтелектуальна власність та академічна доброчесність

Тема 5. Підготовка наукових публікацій.

5.1. Види наукових публікацій.

Наукові публікації є основною формою представлення результатів досліджень та забезпечують їх поширення у науковому середовищі. До основних видів належать статті у фахових журналах, тези конференцій, монографії, навчальні та методичні посібники, а також оглядові й аналітичні матеріали. Кожен вид має свої вимоги до структури, змісту та рівня новизни, що визначає його значення для розвитку науки та практики.

5.2. Планування підготовки наукових публікацій.

Підготовка наукових публікацій потребує ретельного планування, яке включає вибір теми, визначення мети та завдань, формування структури роботи та підбір джерел. Важливим етапом є узгодження термінів виконання, врахування

вимог видавництва чи журналу та забезпечення відповідності академічним стандартам. Планування дозволяє оптимізувати процес написання, уникнути помилок і забезпечити якість кінцевого результату.

5.3. Робота над дипломною роботою.

Дипломна робота є завершальним етапом навчання, що демонструє здатність здобувача самостійно проводити дослідження та застосовувати набуті знання. Вона включає вибір актуальної теми, формулювання мети й завдань, аналіз літератури, проведення власного дослідження та узагальнення результатів. Важливим є дотримання методологічних вимог, правильне оформлення тексту та використання достовірних джерел. Робота над дипломом формує навички наукового мислення та підготовлює здобувача до професійної діяльності.

5.4. Написання та захист дисертації

Дисертація є самостійним науковим дослідженням, що містить нові результати та має практичне або теоретичне значення. Її написання передбачає глибокий аналіз проблеми, формулювання гіпотез, застосування сучасних методів та отримання власних наукових висновків. Захист дисертації є публічним процесом, під час якого здобувач доводить актуальність теми, обґрунтованість результатів та їхній внесок у розвиток науки. Цей етап завершує тривалий період досліджень і підтверджує наукову кваліфікацію автора.

Тема 6. Інтелектуальна власність: поняття та структура

6.1. Історичне становлення інтелектуальної власності

Інститут інтелектуальної власності сформувався як відповідь на потребу суспільства захищати результати творчої та інноваційної діяльності. Його історичне становлення пов'язане з розвитком ремесел, мистецтва та науки, коли виникла необхідність закріплювати права авторів і винахідників. Перші правові норми щодо охорони винаходів і творів з'явилися у Європі в період становлення капіталістичних відносин, а згодом були закріплені міжнародними угодами. Сьогодні інтелектуальна власність є важливим елементом правової системи, що забезпечує стимулювання інновацій та розвиток економіки знань.

6.2. Об'єкти та суб'єкти інтелектуальної власності

До об'єктів інтелектуальної власності належать результати творчої діяльності, які мають новизну та суспільну цінність: винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, комерційні таємниці, а також твори науки, літератури й мистецтва. Суб'єктами інтелектуальної власності виступають автори, винахідники, виконавці, а також юридичні особи, які набувають права на результати інтелектуальної діяльності. Взаємодія між об'єктами та суб'єктами визначає правові механізми використання й охорони інтелектуальних прав.

6.3. Об'єкти та суб'єкти авторського права

Авторське право охоплює твори літератури, науки, мистецтва, музики, архітектури, комп'ютерні програми та інші результати творчої діяльності. Суб'єктами авторського права є автори, їхні спадкоємці, а також юридичні особи, яким передані майнові права. Авторське право забезпечує захист особистих немайнових прав (право на ім'я, недоторканність твору) та майнових прав (право на використання, відтворення, розповсюдження твору), що гарантує справедливе

визнання та винагороду за творчу працю.

6.4. Захист інтересів власників об'єктів інтелектуальної власності

Захист інтелектуальної власності здійснюється через систему правових, адміністративних та судових механізмів. Він включає реєстрацію прав, контроль за їхнім використанням, а також застосування санкцій у випадку порушень. Власники можуть захищати свої інтереси шляхом подання позовів, вимог про відшкодування збитків чи припинення неправомірного використання об'єктів. Важливу роль відіграють міжнародні угоди та національне законодавство, які забезпечують комплексний підхід до охорони прав і стимулюють розвиток інноваційної діяльності.

Тема 7. Академічна доброчесність

7.1. Основи академічної доброчесності.

Академічна доброчесність є фундаментальною основою освітнього та наукового процесу, що забезпечує довіру до результатів навчання й досліджень. Вона передбачає дотримання етичних норм, чесність у виконанні завдань, прозорість у використанні джерел та відповідальність за власні результати. Основи академічної доброчесності формують культуру взаємоповаги та сприяють розвитку якісної освіти.

7.2. Сутність і принципи академічної доброчесності.

Сутність академічної доброчесності полягає у забезпеченні чесності, об'єктивності та відповідальності в освітній діяльності. Її принципи включають уникнення плагіату, недопущення фальсифікації результатів, повагу до інтелектуальної власності, прозорість оцінювання та рівність можливостей для всіх учасників освітнього процесу. Дотримання цих принципів гарантує якість знань і формує високий рівень академічної культури.

7.3. Етикет як складник академічної культури

Академічний етикет є важливою складовою загальної культури здобувача та викладача. Він охоплює правила поведінки у навчальному середовищі, коректність у спілкуванні, дотримання норм взаємоповаги та відповідальності. Етикет сприяє створенню сприятливої атмосфери для навчання, формує професійні навички та підвищує рівень довіри між учасниками освітнього процесу.

7.4. Порушення норм академічної доброчесності

Порушення академічної доброчесності проявляються у вигляді плагіату, списування, використання недостовірних джерел, фальсифікації результатів чи порушення правил цитування. Такі дії підривають авторитет науки та освіти, знижують якість підготовки здобувачів і можуть призвести до дисциплінарної відповідальності. Усвідомлення наслідків порушень є важливим чинником формування відповідального ставлення до навчання та наукової діяльності.

Перелік практичних (семінарських), а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Завдання 1.	Наука як соціальний інститут та її трансформації у ХХІ столітті
Тема 2. Завдання 2	Методологічні парадигми та дослідницькі стратегії сучасної науки
Тема 3. Завдання 3	Глобальні наукові бази даних та їх роль у дослідженнях
Тема 4. Завдання 4	Індивідуальні освітні траєкторії та рефлексія здобувача
Тема 5. Завдання 5	Якість проти кількості: дискусія про ефективність наукових публікацій
Тема 6. Завдання 6	Інновації та стартапи як об'єкти інтелектуальної власності
Тема 7. Завдання 7	Культура довіри та відповідальності в академічному середовищі

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1 - 7	Вивчення лекційного матеріалу
Тема 1 - 7	Підготовка до практичних занять
Тема 4	Підготовка домашнього завдання
Тема 7	Підготовка мультимедійної презентації

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Тема 2, 3, 4, 5, 6, 7), проблемна лекція (Тема 1, 2, 7), лекція- діалог (Тема 5, 6)).

Наочні (демонстрація (Тема 1-7)).

Практичні (практична робота (Тема 1 – 7), кейс-метод (Тема 5), групова дискусія (Тема 1, 6), презентація (Тема 4-7), підготовка індивідуального чи групового завдання (Тема 7)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю залік: максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума – 60 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного контролю.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: завдання за темами (70), творче завдання (15 балів), письмова контрольна робота (15 балів).

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бойко Ю. П., Тарасова О. В. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Хмельницький: ХНУ, 2023. 138 с.

2. Методологія, організація та технологія наукових досліджень : навч. посіб. для аспірантів / О. П. Дзьобань ; ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права Нац. академії прав. наук України». – Київ; Одеса : Фенікс, 2025. – 284 с.

3. Пушкар О. І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник / О. І. Пушкар. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 867. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23346> с.

Додаткова

4. Герасимів Т. З. Методологія правових досліджень: підручник. Львів: Растр-7, 2023. 411 с

5. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2015-06-22]. Вид. офіц. Київ, 2016. 16 с.

6. Дударев І. М., Кузьмін О. В. Практикум з методології наукових досліджень: навчальний посібник. Одеса: Олді+, 2023. 277 с.

7. Комар Т. В., Василенко О. М. Науково-організаційна діяльність дослідника: навчальний посібник. Хмельницький: ХНУ, 2023. 118 с.

8. Методологічне та інструментальне забезпечення наукових досліджень: навчальний посібник / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. А. Шевчука. Ірпінь: Ун-т ДФС України, 2020. 323 с

9. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

10. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>.

11. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (науко280вих установах): Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>.

12. Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам: Наказ МОН України від 14.01.2016 № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0183-16#Text>.

13. Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF#Text>.

14. Про затвердження Порядку реалізації права на академічну мобільність: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 579. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-%D0%BF#n8>.

15. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.

16. Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук: Наказ МОН України від 23.09.2019 р. № 1220. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1086-19#Text>.

17. Про освіту. Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

Інформаційні ресурси

18. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.

19. Сайт Державного комітету статистики України. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

20. Сайт Міністерства економіки України. – Режим доступу : www.me.gov.ua.

21. Сайт Національного банку України. – Режим доступу : www.bank.gov.ua.

22. Сайт Персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Навчальна дисципліна «Методологія наукових досліджень». – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=6887>